

SHELTIT

1

2023

SHETLANNINLAMMASKOIRAT – SHETLAND SHEEPDOGS RY:N JÄSENLEHTI

Hallitukselta

Sapettaako?

Yhdistyksen sappiprojektissa etsitään vastauksia myös shelteillä esiintyviin sappirakon sairauksiin.

Kuva: Minna Jokinen

Rotujärjestö on käynnistänyt loppuvuodesta 2022 niin kutsutun sappiprojektin. Sen tavoitteena on tarttua rodussa ilmenneisiin sappirakon ongelmiin. Moni jo tietääkin, että niistä puhuttaessa ongelmana on aiheen monimutkaisuus ja vähäinen tutkimusnäyttö. Rotujärjestö on tarttunut haasteeseen ja yhteistyössä eläinlääkäreiden kanssa on laadittu pitkäaikaisuunnitelma projektin edistämiseksi. Tehtävään on nimetty yhdistystoimijoista koostuva työryhmä, joka konsultoi eläinlääkäreitä ja pyrkii käynnistämään heidän kanssaan yhteistyössä erilaisia aiheeseen liittyviä tutkimuksia ja projekteja.

Projektin ensimmäinen vaihe kattaa shetlanninlammaskoirien uudistettujen terveys- ja sappirakkokyselyiden käyttöönoton. Niiden avulla kartoitetaan rodun terveydentilaa. Uusi, joka sheltin terveystutkimuslomake kattaa monipuolisesti koiran terveyden koko kenttää ja se kartoittaa myös koiran sappirakon terveyteen liittyviä yleisiä asioita. Mikäli sheltille on tehty sappeen liittyviä tutkimuksia, terveystutkimus ohjaa täyttämään erillisen sappirakko-kyselylomakkeen. Tämä kysely on luotu kartoittamaan rodun sappiterveyteen liittyviä ongelmia tarkemmin ja sen avulla saadaan dataa koirista sekä tietoa rodun sappiterveyden nykytilasta.

Sappirakkokyselyn voi täyttää sellaisen shetlanninlammaskoiran osalta, jonka sappirakko on tutkittu ultraamalla ja/tai poistettu kirurgisesti. Kysely kartoittaa monipuolisesti sappiterveyteen liittyviä asioita, kuten esimerkiksi oirekuvaa, ultraäänellä havaittavia seinämämuutoksia ja sakan määrää, liitännäissairauksia muissa elimissä, veriarvoja, lääkitystä ja patologin lausuntoja maksasta ja mahdollisesti poistetusta sappirakosta.

Lomaketta täyttäessä kannattaakin ottaa eläinlääkärin kirjoittamat paperit tutkimuksesta lähetettyville.

Tässä vaiheessa projektia vastausten pe-

rusteella julkiseen shelttikantaan viedään tieto koirista, joilta on poistettu sappirakko ja joiden omistaja on antanut luvan tiedon julkaisuun. Rotujärjestön ja eläinlääkäreiden

Sappiprojekti pähkinänkuoressa

1. Terveystutkimus
• Julkaistu joulukuussa 2022 rodun tämänhetkisen tilanteen kartoittamiseksi ja ongelman laajuuden hahmottamiseksi.
2. Tutkimusyhteistyö eläinlääkäreiden kanssa
• Tilastotutkimusta kerättävän aineiston pohjalta.
• Standardoitu sappirakon tutkimusohjeistus eläinlääkäreille.
3. Yhteistyön käynnistäminen yksityisten eläinklinikoiden kanssa tutkimusten jalkauttamiseksi.
4. Jalostuksellisten suuntaviivojen muodostaminen:
• Alustava ajatus olisi tulevaisuudessa saada kolmasosa rekisteröidyistä pentueista sappirakon osalta tutkituista vanhemmista – näille pentueille kohdistettua pitkäaikaisseurantaa. Tavoite täsmentyy vaiheiden 1–2 löydösten pohjalta.
5. Tavoitteena koota houkutteleva aineisto sappirakon ongelmista ja mukoseelestä, jotta geenitutkimus ryhmät tarttuvat aiheen tutkimiseen. Pitkäaikaisena tavoitteena on saada geenitesti shelttien sappirakon ongelmiin.

Sappirakko-projektin jäsenet:

Koordinaattori ja yhteyshenkilö:

Anna-Katariina Tuominen

(anna.tuom@gmail.com)

Jalostustoimikunnan edustajat:

Hanna Pääkkönen ja Oona Pesonen

Hallituksen yhteyshenkilö:

Ella Saarenpää

Viestinnän edustajat:

Jenni Nurmi ja Santra Risto

Sappirakko-projektista kiinnostuneita pyydetään ensisijaisesti ottamaan yhteyttä projektin koordinaattoriin.

Terveystutkimukseen pääset tästä koodista

Sappikyselyyn pääset tästä koodista

Sheltin arkitaitoja

Hihnassa kulkeminen

Teema-
juttu

Teksti: Nina Laiho | Kuva: Sakari Vasenius

HIHNATAITO. Hihnassa kulkemisen sujuvuus on yksi keskeisiä osa-alueita koiran ja ihmisen välisessä arjessa. Koiralle hihnassa kulkeminen on lähtökohtaisesti epäluonnollista eikä se voi synnynnäisesti ymmärtää miten sen odotetaan lenkillä toimivan. Yhteiskunta ja laki asettavat velvoitteita myös koiran käyttäytymiselle, jolloin omistajan vastuulle jää opettaa koira toimimaan ulkoillessa turvallisesti. Tärkeää on huomioida myös se, että ulkoilun tulee olla koiran näkökulmasta mieluisalla tavalla järjestetty.

Koiran hihnataitojen rakentaminen ja hihnassa ilmenevien ongelmien ratkominen aloitetaan tarkastelemalla koiran ulkoilun laatua ja määrää. Hihnassa ilmenevät ongelmat ovat harvoin pelkästään taitojen puutetta, vaan usein niihin liittyy myös muita tekijöitä.

Koiran on tärkeää päästä liikkumaan päivittäin riittävän paljon, riittävän laadukkaasti ja monipuolisesti. Sopiva liikunnan määrä on yksilöllinen asia, joka löytyy vain kokeilemalla. Sopivan liikunnan määrän tunnistaa siitä, että koira lähtee ulos mielellään ja liikkuu koko lenkin oma-aloitteisesti ja jumittelematta. Valtaosa lenkistä kuluu koiran hölkätessä tai kävellessä, sillä koiralle lajityyppillinen liikkumistapa on tasainen ja melko rauhallinen.

Liikunnan sopivasta laadusta ja määrästä kertoo myös se, että koira menee valtaosan lenkistä löysällä hihnalla haistellen ja tutkien ympäristöään. Koira palautuu liikun-

nasta nopeasti sisätiloihin palatessa eli se käy lepoon eikä hepuloi tai ole muutoin levoton.

Koiralle on tärkeää päästä vähintään kerran viikossa liikkumaan vapaana ja halutessa myös vauhdikkaasti. Vapaana olemista voi toteuttaa turvallisesti koirametsissä sekä koirapuistossa, jossa ei ole muita koiria.

Usein liikunnan laatu on itseasiassa määrää keskeisempi seikka, vaikka usein kuvitellaan asian olevan toisin päin. Ulkoilun tulee hyödyttää ensisijaisesti koira eli auttaa sitä tyydyttämään laji- ja rotutyypillisiä tarpeita sekä kokemaan mielihyvää. Liikunnan pääasiallinen tavoite ei siis ole vain liikkua, vaan päästä kiinnostavan asian luota toiselle!

Ulkoiluympäristön tulee olla koiran kykyihin suhteutettu eli mikäli koira kuormittuu esimerkiksi ohitustilanteista, valtaosa len-

keistä pitää tapahtua rauhallisella alueella, esimerkiksi metsässä. Joskus myös lenkkien lyhentäminen tai saman lenkkireitin kiertäminen on tarpeen, mikäli koiran henkinen sietokyky ylittyy ympäristön ärsykeistä.

Ulkoilun sujuvuutta lisää hyvin istuvat varusteet. Käytettävän pannan tulee olla leveä eikä siinä tule olla kuristavia ominaisuuksia. Valjaiden tulee sallia etujalkojen liikkeet molempiin suuntiin eli valjaat eivät saa asetettua lapojen päälle tai painaa kainaloihin. Vedonestotuotteet kannattaa jättää kauppaan, sillä ne perustuvat koiralle epämiellyttävään puristuksen tunteeseen eli rankaisemiseen.

Hihnaksi kannattaa valita koiran kokoon sopiva kevyt hihna tai kelatalutin. Hihnan pituudessa pätee usein se, että mitä pidempi sen parempi. Hihnan on kuitenkin hyvä olla minimissään 2 metrin pituinen. Hihnan

Arla testaa

Shampooot

Teksti ja kuvat: Henna Niinivirta

Rotumääritelmän mukaisesti shetlanninlammaskoira on pitkäkarvainen ja ihanteelliselle sheltille kuuluu runsas karvapeite. Shetlanninlammaskoira ry:n nettisivuilla tarjotaan paljon tietoa rodusta. Turkin kerrotaan olevan helppohoitoinen, mutta vaatii säännöllistä hoitoa. Tällä kertaa testissä ovat turkinhoidon mukaisesti shampooot.

Testin tekoon on kulunut pari vuotta, sillä pesen Arlaa maksimissaan muutaman kuukauden välein. Pesut tapahtuvat meillä yleensä helpottamaan turkinlähtöä ja kurakelien aikaan sekä juoksujen jälkeen. Me olemme koiranpesussa ihan amatöörejä, joten testi perustuu amatööriin näkökulmaan. Pari ihmisvierastakin erehtyi testaamaan tuotteita pesemällä koirashampoolla omat hiuksensa, kun näitä purtiloita kerääntyä testiä varten kylppäriin. Puhdasta tuli aina!

Testin tuotteet:

- Tummeli Pet koirashampoo
- Dagsmark suomalainen shampoo koirille ja kissoille
- Animology True Colors shampoo
- Yuup! Home whitening and brightening shampoo
- Isle Of Dogs Keratine volyme shampoo
- Douxo Care shampoo
- Best Friend Universal Shampoo
- Solheds Derma4 Gentle Shampoo
- Hugo & Celine shampoo for dogs

Tummeli Pet Koirashampoo

Suomessa valmistettu. Kaikista hajusteetomin. Aine väritöntä. Pumpukorkki. Hinta noin 3,95€/300ml, testin halvin. Tämä tuote yllätti meidät, sillä jätti turkin kaikista pehmeimmäksi.

Dagsmark

Suomessa valmistettu. Todella mieto tuoksu, hieman irtokarkkinen. Aine väritöntä. Keinutulppakorkki. Biohajoava. Hinta noin 9,95€/250ml. Tuotteista geelimäisin, palautuu takaisin pulloon puristaessa kädelle. Jäi käyttöön biohajoavuuden takia mökille. Mökillä tulee pestyä ainakin vatsanalunen, sillä merivedessä saattaa olla kesäisin sinilevää.

Animology

Iso-Britanniassa valmistettu. Makea tuoksu, miehen mukaan tuoksuu ”ihan shampooilta”. Aine väritöntä. Keinutulppakorkki. Hinta noin 16,99€/250ml. Hyvä perusshampoo, jonka pentuversio oli aikoinaan meidän ensimmäisen koiran ensimmäinen shampoo.

Meidän sheltti

Hypokoirat Topi ja Kerttu

Teksti ja kuvat: Lili Päiviö

Nimeni on Lili Päiviö ja olen sairastanut 1 tyypin diabetesta yli 22 vuotta. Omistan kaksi shelttiä, soopelikoira Topin ja mustavalkoisen Kertun. Ajatus omasta hypokoirasta lähti 7–8 vuotta sitten, kun menetin diabeteksen takia tajuntani. Minulla eikä perheelläni ole ollut koiraa aiemmin, joten en todellakaan tiennyt mitä tuleman pitää ja koiran hankinta oli sukellus tuntemattomaan. Ruvettiin mieheni kanssa miettimään rotua, mikä voisi olla meille paras. Kävimme todella laajan skaalan läpi, mutta shelttiin päädyttiin, koska koko oli sopiva ja älykkyyttä riittää.

Topi (Dreamhill Win Win 'n Woop Woop) on 6-vuotias hypokoira. Topin kanssa ei harrasteta mitään, koska sillä on huonot lonkat ja nivelrikko. Topi pärjää arkielämässä silti todella hyvin ja omaksi iloksi teemme nenätyöskentelyä. Topi tulee aina perässä minne vaan muut menee ja on todella rakastava ja aina läsnä. Topi on hiukan arka, mutta

toimii tässä hypokoiran työssä hyvin, eikä ole liian arka.

Kerttu (Villanillan Spending My Time) on 2-vuotias hypokoirakokelas, jonka olisi tarkoitus valmistua keväällä 2023 hypokoiraksi. Kertun kanssa on kokeiltu hiukan agilityä ja sitä harrastetaan alkeistasolla. Vielä olisi rally-toko ja hoops mitä kiinnostaisi kokeilla Kertun kanssa. Kerttu on luonteeltaan aivan erilainen kuin Topi. Äärimmäisen vauhdikas tapaus ja ei herkästä väsy ja on sheltiksi hyvin itsenäinen. Hiukan ADHD-tyyppi, mutta silti aivan huippu yksilö. Voisi sanoa, että pitää palvelusväen liikkeellä.

Koirien eroavaisuudet ovat ehkä siinä, että Topi on hiukan laiskempi tapaus, kuin taas Kerttu. Topi tykkää nukkua ja löhöillä. Kerttu taas on aika paljon hereillä, vaikka mitään ei tapahtuisi. Koulutettavana Kerttu oli ehkä helpompi. Kerttu on aina ollut ruuasta

hyvin kiinnostunut ja muutenkin treenatesa ihan satasella mukana. Kertun haasteet koulutuksen suhteen ovat olleet toiset koirat, kun ei niistä oikein tahdo välittää.

Hypokoiralla tarkoitetaan koiraa, joka on koulutettu ilmaisemaan omistajalleen hänen verensokerinsa vaihtelut. Hypokoira toimii tyypin 1 diabeetikon omahoidon tukena, koirat pystyvät erinomaisen hajuaistinsa avulla erottamaan verensokerin vaihtelut ihon tuoksun perusteella. Koirien on todettu kykenevän ilmaisemaan verensokerin vaihtelut jopa ennen kuin diabeetikko itse havaitsee hypoglykemian eli matalan verensokerin oireita. Koirat ilmaisevat myös korkeita verensokeriarvoja, nopeita verensokerin muutoksia sekä ketoaineita.

Koiran kouluttaminen hypokoiraksi kestää yhteensä noin 1,5 vuotta. Ainoastaan Hypokoira ry:n koulutuksen ja testit hyväksytysti suorittaneet koirat voivat Suomessa saada käyttöönsä viralliset työllivit ja niitä voidaan kutsua hypokoiriksi. Koulutus perustuu täysin positiiviseen vahvistamiseen.

KUONO KOHTI KOTIMAISTA

Dagsmarkin herkulliset ja laadukkaat koiranruoat ovat mitä parhaita lähiruokaa. Koirasi saa niistä kaikki tarvitsemansa ravintoaineet. Rouskuta Dagsmark HÄME, SAVO ja LAPPI -kuivaruokia tai kokeile tuttuja makuja märkäruokina. Mukana ei ole lainkaan vehnää, soijaa, säilöntä- tai väriaineita.

Suomalaiset suosikit löydät lähikaupastasi,
erikoisliikkeistä ja verkosta.

Tassuttele tutustumaan: dagsmarkpetfood.fi